

November

November is duisternis, ontluistering en somberte – tenminste, als je het stereotype beeld moet geloven. Op de drempel van de winter huiveren we van afkeer. Luister maar naar Willem Kloos:

*De bomen dorren in het laat seizoen,
En wachten roerloos den nabij winter...
Wat is dat alles stil, doodstil... ik vind er
Mijn eigen leven in, dat heen gaat spoên.*

Of neem Jacques Bloem:

*Het regent en het is november:
Weer keert het najaar en belaagt
Het hart, dat droef, maar steeds gewender,
Zijn heimelijke pijnen draagt.*

Kloos had minder diep in het glaasje moeten kijken en meer naar buiten moeten gaan, dan had hij kunnen vaststellen dat in de herfst de bomen helemaal niet dorren. En Bloem, door en door stadsmens, vond zijn geluk in de wel heel onwaarschijnlijke Dapperstraat maar had geen benul van wat de natuur te bieden had.

Nee, dan de raadselachtige *werkelijkheid*, die altijd verrast en zo veel meer biedt dan men beweert. Wég, dichters en dromers, filosofen en spirituelen, naar buiten toe en gooi uw zintuigen open!

Nu het meeste lover weg is en het lijnenspel van naakte stammen en takken zich laat bewonderen, kunt u op Thijsse's Hof de groenblijvende heesters en bomen goed onderscheiden. Ik bedoel nu niet de naaldbomen maar het wintergroene loofhout: Klimop, Hulst en Maretak, planten met een jaarcyclus die afwijkt van die van bijna alle andere inheemse planten. Van deze drie is de Klimop, *Hedera helix*, wel de meest algemene. In al zijn ogenschijnlijke gewooneheid is hij een mirakel. Wanneer u de Hof binnenloopt, vindt u meteen bij de eerste afslag van het pad twee prachtige exemplaren. Bekijk ze eens goed. De eerste, aan uw linkerhand, slingert zich met dikke lianen tegen een Zomereik op en de ander, schuin rechts tegenover u, klimt in een den. U hoeft zich geen zorgen te maken, die bomen hebben er geen last van, de klimop is geen parasiet.

Pas als het al september is geworden, komt de bloei van de klimop op gang. Er vormen zich bolle schermen, vol geelachtige bloemetjes. Die bollen doen een beetje denken aan kerstversiering en ook wel aan de plaatjes in het biologieboek waarop z.g. radiolaren te zien zijn, de microscopische stralendiertjes die in zee leven.

Terwijl de andere planten tegen die tijd hun bloei hebben gestaakt, beginnen de klimopbloemetjes, waarvan er vele in één bolletje gaan, overvloedig nectar en stuifmeel te produceren. Hun kleur mag weinig opvallend zijn, hun geur is sterk. Bijen, zweefvliegen, kevers en andere insecten komen er massaal op af, en tot ver in november kunt u hun bedrijvigheid op en om de klimop gadeslaan. Dan komt de winter. De plant blijft groen. Bladeren en knoppen doorstaan eventuele vorst. En terwijl rondom de vogels zich te goed doen aan de rijpe bessen van Lijsterbes, Meidoorn, Vlier en desnoods Liguster, aan beukenootjes en aan elzenzaadjes, begint de klimop langzaam zijn eigen bessen te vormen. Eerst groen en aan het eind van de winter, als ze rijp zijn, dofzwart. Tegen die tijd zijn de voorraadschuren elders grotendeels leeg en biedt de klimop een rijke dis voor met name Houtduiven, Spreeuwen, Merels en andere lijsters.

Eerst dus een hoorn des overvloeds voor insecten, vervolgens voor vogels, en telkens buiten het seizoen, als een exclusief restaurant. Maar dat is nog niet alles.

Ik citeer uit de “Oecologische Flora” van Weeda (niet meer in de winkel maar tweedehands te krijgen voor rond de 150 euro, vijf onbetaalbare delen):

“Voor allerlei vogels biedt Klimop gelegenheid tot nestelen en overnachten: winterkoning, grauwe vliegenvanger, boomkruiper, merel, spreeuw, mussen en duiven. In de trektijd willen er ook wel koperwieken slapen. De altijdgroene plant vormt verder een favoriete plek voor bosuilen om te ‘overdagen’. Ook muizen huizen graag in haar beschutting. Allerlei insecten zitten graag op de bladeren te zonnen. Kruisspinnen weven hun web tussen de takken.”

Kortom, de klimop is een hotel-restaurant dat zijn gasten verwelkomt, ook en juist als de concurrentie het laat afweten. Die dichters hadden beter uit hun doppen moeten kijken.

Rob van Dam

